

ગૂજરાતી બીજી ચોપડીના અર્થ.

કવિતાની સમજુતી, ધોરણને લગતા હીસાબ,
ડિક્શનને માટે ઉપજીવેલા શબ્દો, અને
ધાતો સહીત.

બનાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
લલ્લુભાઈ જમનાદાસ યુક્તેશ્વર.
(આવૃત્તિ બીજી.)

મુરત “અંબિકા” પ્રેસ.

સને ૧૮૮૩.

સંવત ૧૯૩૯.

કિંમત એ આના.

ગુજરાતી બીજ ચોપડીના

અર્થ.

પાઠ ૧ લો.

ઉકેલતાં=વાંચતાં; પાર
ખતાં.

શીખામણુ= કાયદાની
વાત; અકકલ,

મજ્જની=સારી; સુંદર
સાચવળે=સંભાળળે;

નળવળે.

બોલીએ=અવાજકાહા
ડીને કહીએ.

અક્ષરે=દરકતે; હરફે.
અગાડશો= ખરાબકર

શો, મેલીકરશો.

વાલ=અરે; ઓહો!
દહાડા=દિવસ; દીન.

પૂરા=ખરાબર; બધા.

બોલ=સજ્જ.

ડાહી ડાહી=ડાહાપણુલ
રેલી; કાયદાવાળી.

માં=ના; નહીં.

ઠીકાણે=જગોએ.

અગડે=ખરાબથાય.

કાડવા=ચીરવા.

વેહેલું=જલદી.

ભણવું=શીખવું

ઠીક=ખરાબર; સારીરીતે

છોક=ધણું; બહુ.

તાણીને=ખેંચીને.

ધીમે=હળવે; આસ્તે

સાદે=અવાજ.

સા=સઘળાં; બધાં.

પાઠ ૨ નો.

શોભાય=સારી દેખાય

કારજ=કામ.

હેઉં=મન; દિલ.

હરખાય=ખુશ થાય.

સમજણુ=અકકલ; સં
મજ.

વીગતેથી=વિસ્તારથી;
વિગતવાર.

સાર=મતલબ; સારાંશ.

ચોપાઈ=જેમા ચાર પદ

આવેલાં હોય તે.

સારી=મજ્જની; સુંદર.

દેખી=જોઈ.

જીવ=મન; ચિત્ત.

ધાલીને=રાખીને.

વિચાર=મનસુખો.

(કવિતાની સમજૂતી,) (૧).

સારી ચોપડીઓ હોય તે સારી દેખાય. તે જોઈને આ-
પણું મન ખુશ થાય; પણ જો તે વીગતથી એટલે વિસ્તારથી વં

ચાય તે તેમાંથી આપણું કામ થાય. (૧)

જેમ જેમ મન રાખીને વાંચે, તેમ તેમા સમજણ આવે;
પણ વાંચ્યો જાય ને મનમાં કંઈ વિચાર કરે નહીં, તે તે માહેની
બધી મતલબ સમજે નહીં. (૨)

પાઠ ૩ જો.

ચકલી=ચક્લી.

પ્રજ્યુ=તજવીજ કીધી

રાણા=રાજ.

નપેલામાં=પાતેલામા

બારણામાં=ધરમાં.

મેંસાશે=અવાશે; જવાહુકમ=આજ્ઞા.

શે

પાંટા=લાણું ફાટેલું ચીજવાળ=ઉત્તર.

થર

ચકલો=ચક્લો.

ઓરીને=રાંધવામૂકી સાહેબ=મેહેરણાન.

ને.

બધી=સધળી.

ધરો=દોરીઓ.

ઉતારો=લઘ લેઓ.

નાંખી=ફેકી

પાઠ ૪ થો.

ફરીયાદ=રાવ; અરજ.

એકલાં=જાતે; પોતે.

પકડાવી=ઝલાવી.

મગાવ્યો=ઓલાવ્યો;

અણાવ્યો.

મહારાજ=મોટારાજ

ગભરાઈને=અકળાઈને

કને=પાસે; સોડે.

જવાબ=ઉત્તર.

દીધો=વાળ્યો.

જૂઠો=લખાડ.

ફાડીને=ચીરીને.

ફાડશો=ચીરશો.

રીસ=ગુસ્સો; ચીઠ.

પાઠ ૫ મો,

બમે બમ=ધાટેધાંટા

ગોવાળીઓ=ગાયભેંસ

નો ચરાવનાર.

ગોવાળ = ગાયોનું ટે

બુ; ગોવાળીઓ.

છેવટ=છેલ્લો; આખરે

ગોવાળણી=ગોવાળી-

યાની બાયડી.

વાળ્યો=દીધો.

કાડ્યો=બારઆણ્યો

નાંખ્યો=ફેક્યો.

ટૂટી=ભાંગી.

કોણો=એક આંખેઆં-

ધળો.

આગલ=પાસે.

ખીર=મોજોદૂધપાક.

પોળી=પડવાળી પાત-

ળી રોટલી.

પાઠ ૬ હો.

તપાવી=ઉનીકરી.

પાટલો=લાકડાના પા

ટીઆનું કરેલું એ

સવાનું.
 હુઆઈ=દોંગાઈ.
 દોકથો=મોથો;
 લાવ્યોળ=રાતી રાતી;
 ઘગધગતી.

દોરી=તેડી.
 બેરે=સાયે.
 લોદી=તાવી.
 ખૂબ=ધણીજ; વધારે.
 ખૂમ=ખોકાર; થાંટા.
 ઉડી=ઉભી થઈ.
 દાકી=બળીમુઈ.
 ખોટી=ગૂંડી; બનાવટની.
 ખેડું=માફક.
 વાંક=તકસીર; ચુનો.
 ફગ=ફાયદો; નફો.
 પાઠ ૭ મો.

ખડું=ધણ; મસ.
 ઊડી=ઊકરી.
 ગાગર=પાણી ભરવાનું.
 ઘડા કરતાં મોટું.
 વાસણ.
 ઓસડ=દવા; ઉપાય.
 ઊર=વીખ; કાંઈક ચી

જ ખાધાથી અથ-
 વા જનાવરના કરડ
 વાથી મરીજવાય કેદિડો
 મરવાજેવુ દુઃખ્યા
 ય ઝેવી અસર.

સાજી=સારી.
 રોજ=હમેશાં; નિત્ય.
 બગાડે=ખરાબકરે;
 લૂગડાં=કપડાં;
 મેલાં=ખરાબ; ગંદા.
 ડાહી=શાણી
 ખોટી=ખરાબ; આડી
 માને=કહુંકરે,
 માંદી=આજર; ખી
 માર; કાંદલી,
 વધારે=ધણ; મસ.
 પાઠ ૮ મો.

વરસાદ=મેઘ; વાદલમાં
 થી પાણી પડતું
 ગીત=રાગકાડીને ગાવા
 નું,
 ઘેબરીઓ=ઘેબરના જે
 વો મીડો,
 પ્રસાદ=ખાવાનું; દેવકેરાતે=દીવાયયા પછી.

ગુરુએઆપેલીચીજ
 નવલે=નેવાએ;
 એક જતનું જ
 મીનમાં તથા પાણી
 માં રહેનાર પ્રાણી
 ગાળે=રાગકાડીને ગા
 લળે,
 ઉનીઉની=ગરમાંગરમ.
 શાક=તરકારી.
 નકારી=ખરાબ.
 તાંણી=ખેંચી.
 સમજેછો?=જાણોછો
 ખબર છે?

પાઠ ૯ મો.
 એકજ=સરખું, એક.
 જણસ=ચીજ; વસ્તુ.
 ટટું=નાનો ઘોડો.
 પારકો=અતરાપીનો;
 ખીજ કોણનો; લા-
 કનો.
 પાઠ ૧૦ મો.

ખાડું=ખેંસનું બચ્ચું.
 જળવે=સાયવે.
 પ્રસાદ=ખાવાનું; દેવકેરાતે=દીવાયયા પછી.

પટલ=ગામનો ઉપરી	કરાય=ચલાય; હરાય.	હાથી=શુદ્ધ.
નીરે=નાંખે.	વિચાર=મનસુખો.	મોડીરાતે=અહુરાત જ.
સંભાળ=અરજાંસ.	વાંસે=પદ્મળ.	ઈ ત્યારે.
જતન=આલસ.	નીસરી=નાંસી; નીકળી	છાતું માતું=ચુપચુપ.
જકડા=જુદી; મમતી	લાગ=દાવ; તક	ઝાલીને=પકડીને.
વાઝરડુ=ગાયનું અચ્યુ	સમજનચુ=શીખામણ	અતે=છેલ્લે; છેવટે.
વાડો=ધરની પાછળની	દઈને કહ્યું.	માનવી=કમુલકરવી.
ચુલી જગા.	છુટું=ખાંધ્યાવગરનું	ભલું=સાર; રહું.
ચારો=ઉગતું ધાસ.	મન=મરજુ; ઈચ્છા.	પાડોશી=પસેના ધર-
માંદું=આજરી-	મગન=રમૂજ; ગમત	મારેહેનાર.
હુલી.	ધેલું=ગાંડું; અણુસ-	ડાહ્યા=શાણા; સમજુ.
ઝોસડવેસડ=દવા; ઉ-	મળુ.	પાઠ ૧૩ મો.
પાય.	હુખી=હેરાન.	છોક=ધણ; બહુ
ચારવાને=ચરાવવાને.	જક=જુદ.	વાધ=ફાડીખાનાર; કા.
ખેતર=અનજતથા ધા	છેડે=મૂકે; મેલે.	અરચીતરજનનવર.
સ પાકે તે જગા.	પાઠ ૧૨ મો.	માન્યું=કહ્યુકર્યું; લાં-
આણે=લાવે	કાળ્યો=જડ્યો; આળ્યો	ચ્યું.
હાંચકીને=ખાંધપર લ-	અણુસમજ=સમજવ-	વાસ=રેહેણ.
ઈને; ઉપાડીને.	ગરનો.	ચરવાને=ઉગતું ધાસ;
પાઠ ૧૧ મો.	વગડામાં=વનમાં.	ખાવાને.
ચેન=મજન; સુખ.	કાતર=ચુકા;	પ્રાણ=જીવ આત્મ.
ચાલીઆથી=આ હેકા	સટકીગયું=નાશીગયું	વનમાં=રાનમાં.
છેથી.	ડાહ્યા=શાણા; સમજુ	દુખીઉ=હેરાન.
બધીખાને=કેદખાને	દોર=ચોપગાં જનનવર	ચિત્ત=મન; ધ્યાન.

અવસ્થા=હાલ; હ-મનમાન્યુ=મનને ગાવળતી=પછી.
 વાલ. મે તેટલું; દિલ્લાઅનલુ=નળીતું ન-
 નાહું=જતું રહ્યું. ગ્યું. ધીતે (ઓચિતું)

(કવિતાની સમજૂતી.) (૨)

વાડામાં દોર આંધ્યાં હતાં, તેમાંથી એક પાડું છુટીને છેડ
 (આધું) નાસી ગયું; તેને ઘાસ ખાવાનું મન થયું તેથી નાસીને
 તે જંગલમાં જતું રહ્યું. (૧).

પછી ત્યાં (જંગલમાં) એક વાઘે તેનો જીવ લીધો, એવું
 અનલુ પછે તે દુખી થયું; જે બધાથી છુટું થવા જાય (બધા
 ના મતથી ઉલટું ચાલે). તેના એવા હાલ થાય. (૨).

પાઠ ૧૪ મો.
 માટી=મટોડી.
 પલજેછે=ભીજવેછે
 ચીકણી=ચોંટે એવી.
 હીકરાના=કદવના.
 ભરવાના=ઘાલવાના.
 આશરકે=જમાવે.
 ન્વત=તરેહ; રીત.
 ગોરસ=દહીદૂધનું પાટી

ઉ અથવા હાંડુ
 ડોડીઆં=દીવા કરવા
 નાં માટીનાં વાસણુ
 નરમ=પોચી
 કામની=અપની.

ગાળી=પાણી ભરી મૂ. ખાડો.

કવાની માટલી.

એડું=ગાગરને ઘડો.

દોહણી=છાસ લાવવા-

નીઘાડવી; દોચકી

દાણા=અનાજ; ધાન્ય

પાઠ ૧૫ મો.

પાજે=કોરે; કોરણે; કાંડે

વાગ્યા=લાગ્યા.

અગાડ=નુકસાન.

ફેંકવા=નાંખવા.

કાયર=હેરાન.

મંડયા=મચ્યાં; લાગ્યા.

તગાવ=પાણી રેહેવાનો.

પથરે=પથરાથી.

જવાબ=ઉત્તર.

ઘડાઘડ=ધીબાધીબ.

ગરીબ=બીચારોકંગાલ

શા માટે=કેમ? શું કરના?

રમત=ખેલ; ગમત.

સંભાળીને=સાચવીને

જાળવીને.

કશેએ=કંઈપણ; જરા

પાઠ ૧૬ મો.

એનપણી=સહિપણી.

નોતરૂં=તેડું; કેહેણુ

ભુગળી=બળતુ કરવા-

ની વાંસની નળી.	ટેવ=સ્વભાવ.	નિશાળીઆ=નિશાળી
વેલણુ=રોટલી વણવાલડે=વઢે; કંકાસ કરે.	જરાએ=લગારે.	માં શીખનારા છોકરા
નું લાકડાનું ઓળર	કજીઓ=કંકાસ; ટટો	કુદમ્પતી=કુદકારા માર
તપેલી=પાતેલી.	મૂકાવી=મેલાવીછોડાવી	તી; દોડાવતી
કુટ્ટી નરમ દાળ લે	લાવીશ=આણીશ	ભણેલાં=શીખેલાં.
વાનું પીત્તળ કે લો	વેહેલી=જલદીઉતાવળી	પરિક્ષા=તપાસ.
દાનું હથિઆર.	પાઠ ૧૮ મો.	ઈનામ=સરપાવ; ખુ-
તાસક=ઢાકણું.	છોટીઓ=નાનો કાર્ધ	શીથી કંઈઆપવુંતે.
વખત=વેળા;	નાનું=નાદાન.	સાહેબ=ટોપીવાળો; ઉ
રાંધું=રસોઈ કરું.	બાળક=ખરચું.	પરી.
તે વડે=તેણે કરીને.	મેલાય=મુકાય.	બાકી=રહેલા.
ચાળી=ધાતુનું ગોળ ચ	દેખાય=જણાય.	મેહેતાજી=ગુરજી; ભ-
પરી કોરવાણુ વાસણુ	ભાણો=ભાણીઓ	ણાવનાર.
વાડકા=ધાતુના ચલાણુ	હેનનો છોકરો.	(એ) જેવા=તપાસવા.
લાવીને=આણીને.	આટલી=આવડી.	પાઠ ૨૦ મો.
પાઠ ૧૭ મો.	વાર=વખત.	ઉતાવળ=તાકીદ.
માણા=કસર; ખામી	શેતો=રડતો.	અહ્યા=છોકરાને નામ
ધાણી=શેકાચી ટુટે	તેડવા=બોલાવવા.	દીધાવગરબોલાવવા તે
લું અન્ન તે જુવાર	કામ=ખપ; જરૂર.	સામટું=એકીવારે
બાજરી વગેરે.	હજી=અત્યાર સુધી.	નીકળ્યો=બાહારઆવ્યો
ખાવાનું=કાચુ કોર શે	અલી=છોકરીને નામ	ગાગર=ઘડાકરતાંમોટું
કેકુંલુતે.	દીધા વગર બોલાવવુંતે	વાસણુ.
પહુંઆ=ભાતને શેકીને	રગત=ગમત ખેલ.	મૂઠો=ખાચકો.
ખાંડી બનાવેલા તે	પાઠ ૧૯ મો.	સાંકડું=નાનું.
ભાંડવું=માળદેવી.		અટકી=ભરત.

जलु=माजुस; सजस	गार.	मां=नही.
पडांमूक=पाछनाभ;	सांधां=कटका.	वेणासर=वपतसर.
रेहेवाहे.	हरणु=मेराध; सुध.	माया=हेत; याहेना.
जुट=जलही; तुरत.	कलम=सेजलु.	मन=ध्यान; यित्त.
मेडे=माझक.	क्रिदाणी=यांयवा जेवुं	वडवुं=लडवुं.
हेरे=वपते.	जोदवानुं=हथियार.	भूल=यूक; गझत.
जेस्तीवारे=आभरे	जियारे=आपडा.	पाठ=धडा.
लगार=जरा.	घोली=लूगडां घोनार	ललुवा=शीजवो.
ललुवामां=शीजवामां	अक्षर=हरक दस्तकत.	जतावे=हेजारे.
पाठ २१ मो.	मजुर=वैतरो; हेलकरी	कडी=कदाय; कोर्ध व-
सातपूछडीओ=सातपू	आयडीओ=अर्धरी-	जत.
छडीवाजो.	ओ.	जोडुं=नडाइ.
पूछडीओ=नानां पुछ	सुतर=इनेकांतीने	लां करीने=हवे पछी
डां.	आं काया दोरा करे-	छुटी=रज.
आंडा=पुछडी वगरनो	ला ते.	पाठ २४ मो.
जीजवुं=मीडवुं.	अप=जइर; कांम.	नित्ये=रोज; हमेशा.
कपावी=वडावी.	वाणवा=भरडाव,	नीसरी=नीकणी-
हजाम=हजमतकरनार	वणाय=भरडाय.	यित्त=ध्यान; मन.
मीडवे=जीजवे.	कांते=देटीआंवती	लां इडी=सारी.
मेटा=दीकरा; छोकरा.	आ तांतणा करे.	पेर=रीत
शीआमलु=अकल.	पाठ २३ मो.	गुइनी=मेहेताजनी.
जीजये=मीडवांओ	ध्यान=यित्त; मन.	योडी=लगाडी.
पाठ २२ मो.	पांसरां=सीधा; पाधरा.	शिक्षा=शीआमलु.
अमकाज=धंधो; रोनाइरो=आलो,		पांसइ=सीधुं; पाधइ.

(કવિતાની સમજૂતી.) (૩)

(તમારે) રાજ નિશાળમાં જવું. ને ધ્યાન રાખીને ભણવું.
ને મેહેતાજી શીખામણ દેતે સારી રીતે માનવી. (૧)

(તમે) રમતમાં ચિત્ત નહોરાખો, ને મેહેતાજી સમજાવે
તે સારી પેઠે સમજો; નિશાળમાંથી જેવારે છુટી થાય ત્યારે ત્યાં
થી નીકળી ખાંસરા ઘેર ચાલ્યા જવું. (૨)

પાઠ ૨૫ મો.	શેરડી=એકજાતનોગ- જ્યો સાંઠો.	પાઠ ૨૭ મો.
વીઆવાની=જણવાની	ટોપલી=વાંસની છાલ	કમાડ=ખારણાં.
ગાડવાળો=ગાડું હાંક	નો નાનો ટોપલો	ભીંતરડી=ભીંત; કરો.
નાર; ગાડાનોઘણી.	નળીયાં=નેવાં.	છાયા=ઢાંક્યા.
રાકીને=ઘેરીને	કોપરાં=ટોપરાં.	કેરાં=નાં; તણાં.
નીચે=હેઠલ; હેડે.	ભીંતો=કાદવનો કરો	રખડવા=રઝળવા.
વિચાર્યું=ધાર્યું.	છાયુ=ઢાંકયુ.	ખારણા=કમાડ.
રસ્તો=માર્ગ; વાટ	દાણા=અનાજ.	આડુ=ઉધું; વાકું.
હેંકાણુ=જગો.	માર્ગ=રસ્તો.	વાસીને=દઈને.
ખિચારો=ખાપડો.	છાપરું=ધરનું ઢાકણ	વલે=હાલ; હવાલ
સારી=મજાની.	કાઢીને=ખાહારઆણીને	ચરવા=ચારો ખાવા
ગામ=જ્યાં થોડાક ઘર	ભારો=મોટીભારી.	આમ=આવી રીતે.
ની વસ્તી હોંય તે.	કનેથી=પાસેથી.	ઉઘાડો=ખુલાકરો.
વચમાંથી=રસ્તામાંથી	ધણી=માલીક; શેઠ.	પાઠ ૨૮ મો.
ઉક=ઉભી થા.	દાંડા=સાકટા	અમથી=ખોટી; જૂઠી.
મુરખ=ખેવકુફ.	ટોપરાં=કોપરાં.	ખહાર=ખારણે; (ધરથી
ઉઠાડી=ઉભી કરી.	વિચાર્ઠ=જણવું.	વેગળું)
પાઠ ૨૬ મો.		આડું=ઉધી સમજણનું.

આવડતું=અણતું.
 રઝળવા=રખડવા.
 સુખી=સુખીઆર.
 બેડેલી=બનાવેલી.
 ખરી=સાચી.
 બનેલી=થયલી.
 સમજ=અકલ.
 દુઃખ=પીડા; આપદ;
 સંકટ.
 પાઠ ૨૬ મો.
 રોતો=રડતો.
 સવારમાં=વાહાણમાં
 નહોર=નખોરીઆં.
 પોહોળું=ઉઘાડું ખુલ્લું.
 ચોપડયાં=લગાડયાં.
 તાંણતો=ખેંચતો.
 બેકડો=મોટેસાદે રડ-
 વું તે.
 લાહે=આગ; અગન
 સરખી=ખરાખર
 ટેવ=સ્વભાવ; ખો,
 મેલે=છોડે.
 ગાંડાં=ધેલાં
 અગવા=અગન ઉડવા.

મટી=મતીરહી
 મૂકી=મેલી; છોડી.
 પાઠ ૩૦ મો.
 તાંબુ } ધાતુનાં ના
 પીત્તળ } મ
 તાંબાકુડીઓ=પાણી
 ભરીરાખવાનું બે-
 કડાવાળુ વાસણ.
 ઘોળાસપર=સફેતી ઉ-
 પર.
 અઠડાય=અફળાય.
 માબેલાં=અજવાબેલાં
 સાચવવાં=જાળવવાં.
 ગરમા=રાધેલું ઢાંકીમૂ-
 કવાને મોટા વાડ-
 કા જેવા વાસણ.
 ગોભાય=ખાડો પડે.
 ચળકતાં=ઝળકતાં.
 લાલ=રાતાં
 કથરોટ=થાળી જેવું-
 છાછર મોટું કોર-
 લવાળુ વાસણ.
 ખૂખ=વધારે,
 લોટા=કળશીઆ

જણાયછે=દેખાયછે.
 તપેલાં=પાતેલાં.
 લોટીઓ=કશલીઓ.
 કાંસુ=એકબતની સફે-
 દખરડ ધાતુ જેક
 લઈ ને ત્રાંખાની થા-
 ય છે.
 ભોંચ=જમીન.
 કદાશ=કોઈ વખત
 કુટી=લાંગી.
 પાઠ ૩૧ મો.
 નાનીશી=નાનીસરખી,
 પોતડી=ઘોતડી.
 પિછોડી=ખાંધે નાંખ.
 વાનું લુગડું.
 હીરકોરી=રેશમી કાં-
 રની.
 હલકી=થોડી કિંમત-
 ની.
 જામદાની=એકબતનું
 ઝીણું ખુટાણર લૂ-
 ગડું.
 કાટેલી=ચીરાયલી.
 અંગરખી=નાની દ-

ગલી.	કાટ=ચીરો.	આધાર=આસરો,
રેન્ન=નિત્ય-	ભાવે=સ્વાદ ભાગે.	અગણિત=ગણાય ન-
ગરીબ=પૈસા વગરનો.	બળે=બે.	હીં તેટલા; ઘણાજ
અભે=ખાંધ ઉપર.	ચરેછે=ધાસ ખાયછે.	પસુ=ચોપગાં જનનવર
નામાં=નામ.	ચાવવું=દાંતેવતી ભય-	ખાંતે=ખુશીથી; હેતે.
શીખીશ=જણીશ.	રડવું.	જન=માણસ.
માટે=કાળે, વાસ્તે.	ધી=માખણને તાવીને	જન્મતી=અવતરતી.
પાઠ ૩૨ મો.	બનાવેલું તે.	પંખી=પાંખવાળા જન
વાગોળવું=ખાધું હોય-	શીશી=કંઈ કંઈ.	નવર
તે પાધું મોંમાં લા-	મથાળે=ઉપર; ઉપલા	નર=માટીડો- બામડો
ધી ચાવવું.	ભાગે પર.	સુખદાતા=સુખ આપ
માખણ=છાસ ઉપરની	ગોધો=સાંદ; આખલો	નાર.
તરી.	છુટો=એકલો ખાંધ્યા	ખાયડી=ઘૈરી.
ખરીઓ=પગનાં તળા-	વગરનો.	દિછે=આપેછે.
આનો કઠણ બાગ.	પાઠ ૩૩ મો	ધણ કરી=સો વસા,
બહુ=ધણ.	ગુણ=દાયદો,	પ્રાણ=જીવ,

(કવિતાનો સમજૂતી). (૪).

ગાયમાં ગુણ ઘણા છે, ને તે સુખ આપનારી કેહેવાય છે; જગી તે દહીં દૂધ ધી સો આપેછે, ને તે બધા માણસો ખુશીથી ખાયછે; (૧)

પશુ, પક્ષી, બામડા ને ખાયડી (બધાને) જન્મ થતી વખતેજુ ઓ તો ઘણું કરીને ધી ને દૂધ એજ જીવને આધાર આપેછે, (૨)

પાઠ ૩૬ મો.	લેખણ=કલમ,	વાળુ=રાતનું ભોજન.
દૂધપાક=દૂધમાં ચોખ્ખા	સંતાડીને=છુપાવીને	વટવું=લડવુ.
નાંખી ઉકાલી ખાંડ	છાનામાના=કોઈ નહીં	પેટેલાં=અગાઉ.
નાંખીને કરે છે તે.	જાણે તેમ	સરભાષો=લજવાયો.
ચાસણી=ઉતું કરી ચિ	માન્યુ=કપ્પલ કર્યું	સોંખ્યો=હવાલે કર્યો; ત
કાશ લાવવો તે.	ટેવ=સ્વભાવ; આદત	પાસી આપ્યો,
ખુર=ઘોડાની ખાંડ	દીદી=જોઈ,	કંઈ=કંઈ પણ
ઠારે=ઠંડકથી કઠણુકરે	ખોટી=ખરાબ; નહારી	હવાલ=હાલ,
વલોવે=એ હાથે ઘોળે	પાઠ ૩૬ મો.	તેડાવીને=ખોલ્લાવીને.
માવો=દૂધને બાળીને	પાવલી=ચાર આનાનો	જણુસ=ચીજ.
લોચા જેવું કરવું તે	સરકારી છાપનોં	પાઠ ૩૮ મો.
ખડખાં=ટેખલાં; ગદા	શિક્ષક,	જૂઠું=જૂઠીવાત; જૂઠું
તાવીને=ઉતું કરીને	માનવું=કપ્પલ કરવું,	સાચ=સાચીવાત; સા
પેંડા=માવામાં ખાંડનાં	ચોરી=વગર કહે છાના	ચું.
ખી ગાળા વાળેલાતે	માના લેવું તે,	કદી=કોઈ વખત.
ખરશી=માવામો ખાંડ	વલે=હાલ; હવાલ,	ઉપાય=ઈલાજ
નાંખીને ઠારે તે.	લટકાવી=ટીંગાવી,	પાપી=દુષ્ટ; નહારો.
નમીજનય=અંધાઈજનય	કોટ=કોટું; ગળું,	સ્નેહ=હેતપ્રીત.
લોચો=લોંટો.	ફજેતી=ગેર આખર,	દેહ=શરીર; કાયા.
રાંધીને=ખાશીને	છાનું છાનું=ચુપ ચુપ	રાચે=ખુશી થાય.
મેળીને=મેળવીને.	કોઈનહીંજાણે તેમ	શોભે=સારી દેખાય.
ખટાશ=ખાટીચીજ.	પકડાઈ=ઝલાઈ,	જગપતિ=જગતનો
પાઠ ૩૫ મો.	ચોંડી=ચોંટાડી	ખનાવનાર; ઈશ્વર.
જૂઠો=લખાડ; ખોટું ખો	પાઠ ૩૭ મો.	પુરો=ખરાબર.
લનાર માણસ.	દીકરાની=છોકરાની,	હુખ=ચેત; મન.

(કવિતાની સમજૂતી) (૫)

જે (માણસ) દ્રોહ વખત જૂઠું બોલે છે, (તો પણ) તે
બરાબર પાપી થાય છે. તે માટે નાહાનો છોકરાઓ એવું કામ ત
મેં કરે નહીં. (૧)

સાચુ બોલવામાં ઘણું સુખ છે, સાચાથી બધાનું હૈત વધે
છે, તેમ સાચાથી જગતનો બનાવનાર જે ઈશ્વર તે પણ ખુશી
થાય છે, ને તેથી આપણું શરીર પણ સારું દેખાય છે. (૨)

પાઠ ૩૬ મો.	નું અડધીકાં.	દિવસ=દાહડા.
મેવો=દરાખ; ચારોળી	મગફળી=મગની શીંગ	વિદ્યા=ભણત.
પસ્તા; બદામ. તે.	(વીલાતી શીંગ).	રવિવાર=સુરજનો વાર
મજ, જાંબુ, કેરી	ખજુર=ખજૂરીનું ફળ	સોમવાર=ચંદ્રમાનો
જમરખ વગેરે ફળ	મામા=માના ભાઈ.	વાર.
જાંબીની=કરીઆણાની	ચારોળી=મેવાનું નામ	કેડે=પછી: પૂંડે.
બદામ=એકજાતનો ફ-	બતાવી=દેખાડી.	ગુર=બ્રહ્મપતવાર.
ળીઆ વાળો મેવો	ખારેક=સુકાયેલું ખ-	મૂકેછે=એસાડે છે.
ફકાન=ખજૂરમાં માલ	જુર.	સરખા=બરાબર.
વેચવાનું ઠેકાણું	પાઠ ૪૦ મો.	ચાલ=રીત; ધારે રી
ઓળખીતો=પીછાનવા	વાર= અહવાડીઆનો	વાજ.
જો. જાણીતો.	દિવસ.	પાઠ ૪૧ મો.
દરાખ=લીલી રાતીનેકા	જુદી=રજ.	જખરી=જેરાવર.
લી એજાતની.	ચંદ્રમાં=ચાંદ; ચાંદો	વાહાણામાં=સવારમાં.
કાજુ=મેવાનું નામ.	ઘણા ખરા=કેટલાક.	ચચ્યાર=ચાર ચારે.
માટી=કોપરાનાં ગોટા	સરસ્વતી=ભણતરવિદ્યા	કીડા=લાંબા જીવડા.

ફૂંટતાં=ફૂંટડા ભારતી.	અનાજ=દાણા.	રાગ=ગાવાનો સૌર.
પોલતો=ધુંલુતો; લેહે- કાતો.	મુએલાં=મરી ગયેલા ફાડી=ફાલી; ભાંગી.	રૂપાળો=શોભિતો.
જનાવર=જનવર; પશુ	તસાડે=હાંકી મૂકે,	ચાંપે=ઉતાવળાતાકીને.
સાંજ=દીવા બતીનો વ	એળખે=પારખેછે,	આહે=ઈચ્છે; માગે,
ખત; સંધ્યા કાળ	પાઠ ૪૨ મો.	ફાણવા=મારવા,
મેહેનતુ=મેહેનત કરના	માળો=જુઓ,	જલદી=તુરત; ઝટ,
લાંડ=લુચ્ચા,	ગાગ=કાગડો,	ચતુર=ડાહ્યો,
માળો= પક્ષીનું રેહેઠાણું	પાંખાળો=પાંખવાળો.	કાચ=કોષ,
		ચિતી=જાણી; સમજ;

(કવિતાની સમજૂતી) (૬)

માળો પાંખવા બેઠેલો એવા એક કાગડને જોયો; તે બે પાંખવાળો બોલતો હતો, પણ તેનો રાગ સારો નહીં હતો, (૧)
કોઈ માણસ કાંકરો લઈને, (તેને) ચુપકીથી તાકીને મારવાનું કરે, તો તે ચંચળ જાત મનમાં સમજીને ઝડપમાં ઉડી જાય છે, (૨)

પાઠ ૪૩ મો.	ભત્રીજે=ભાઈનો છો-	સાળો=વહુનો ભાઈ,
સગાં=સગાવાહાલા,	કરો,	પાઠ ૪૪ મો.
પીતરાઈ=કાકાના વંશ	માસો=માસીનો વર,	જમાઈ=છેકરીનો વર.
ના: કુટુંબી.	ભાણેજ=બેહેનનો છો-	સંપસંપીને= હળી મ-
સાળીઓ=વહુની બેનો,	કરો,	ળીને.
મોળાઈ=મોસાળ તર-	પુત્રો=ફાઈનો વર,	સાવકાં=આપ એક ને
ફના.	વર=માટી, ભરથાર,	મા જુદી તે; ચોર-
બનેવી=બેહેનનો વર,	વહુ=આયડી,	માઈ

વેવાલી = છોકરી કે છો-	નારો,	નો દિવસ; વેશાખ
કરાનો સસરો,	વાણોતર = ગુમાસ્તો,	શુક્રત્રીજનો દાહડો
ચોરમાઈ = સાવકો,	બાસતો = એક જાતનું	કિનાળો = તાપની મોસ-
વેવાણુ = છોકરી કે છો-	કપડું,	મ; ફાગણથી જોડ
કારાની સાસુ.	સેલું = કસબના છેડાવા-	માસ સુધી.
સગાં = એક માતથાએ	જી લૂગડું,	વસંત = રાગનું નામ; ર
કળળાપના પેટનો હાટ = બજાર; દુકાન.		તુનું નામ,
દુધભાઈ = મા એક ને જન્મજમ = બીજાવવાનું	સાર કાચું પાયરણ	વરસ = શાલ; (બારમ-
બામ બુદો; આંગ	કાન્ને = વારતે	હિના),
ળી આત; કોદાઈ.	પાઠ ૪૬ મો.	ટાટ = ઠંડ; હિમ.
બનતું = દુળીમળીને રે-	મહિના = ૩૦ દાહડાની	પર્વ = તેહેવાર; ટાણું,
હેવાતું,	મુદત; માસ,	દેવદીવાળી = દાકેરજી-
દોકરી = છોકરી.	દીવાળી = વર્ષનો છેલ્લો	ની દીવાળી; કારતેક
બર = વહુવહીવહીઆ	દાહડો; (આશો વદત્યારકેડે = ત્યાર પછી.	સુદ ૧૧ નો દિવસ.
ણી,	અમાસનો દિવસ)	વસંત પચમી = વસંત ૩
પાઠ ૪૫ મો.	રામનવમી = રામજીનો	તુ ખેસવાનો દિવસ
કાપડ = કપડ; લૂગડાના	જન્મ દિવસ, ચૈત્ર	(માહાસુદ પાંચેમ)
થાન	સુદનો નો દાહડો	હોળી = હતાશની; ફાગ-
ચોટું = મોટું બજાર,	શિયાળો = ટાટની મોસ	ણશુદ પુનેમનો દીવસ
દુગ્રચું = ચીરાચું,	મ કારતક માગસર	પાઠ ૪૭ મો.
આદી = એક જાતનું જા	પોશ માહા	ચોમાસુ = વરસાદની મો
ડું કપડું,	કિતરાણુ = મકરશંક્રાંતી	સમ; અખાડથી આ-
દોશીવાણીઓ = કાપડી	અખાત્રીજ = તેહેવાર	શો સુધી ચારમાસ;
ઓ; લુગડા, વેચ-		

પચુસણુ=આવક લોકોંદશેરા=વિજય દશમી;
 ના તેહેવારોં; આવ- (આસો સુદ દસમે)
 ણુ વદ ૧૨ થી ભાદરવા દીવાસો=મોટોતેહેવાર
 સુદ ૪ સુધી) (અસાડ વદ અમાસ
 ગોકળ આઠેમ=શ્રી ક નો દિવસ).
 જુનો જન્મ દિવસ મેળા=તમાસા.
 (આવણુ વદ ૮) પાઠ ૪૮ મો.
 આવણુ=હિંદુના વરસ-વાજ્ઞ=રાગ કાડવાનાં
 નો ૧૦ મો મહિનો યંત્રો, વાજંત્રો
 પખવાડીજં=પંદરવાડી વરધોડો=વર પણુવા-
 ઊં; અડધો માસ જતી વખતનો વા-
 પંદર દાહાડાની મુદત જાં દોલ સાથેનો ર
 ગણપતિ ચોથ=ગણપ સાજો
 તીનો જન્મદિવસ; ભાદેવળ=દેશ, મંદીર
 દરવા સુદ ૪) નાદ=અવાજ,
 વરસાદ=મેઘ; મેહ, સરણાઈ=પીપી,
 સરાધિઆ=મુએલાંની તતુડાં=રણુસીંગડાં,
 ક્રીયા કરવાના તેહેવા અજ=તાસા, કાંસી-
 રો (ભાદરવા સુદ પુ- જોડો
 નેમથી ભાદરવા વદનગારાં=તાંબાકુંડીપર
 અમાસ સુધીના ૧૬ ચામડું મઢેલું હોંય
 દાહાડા) તે, ડમકો
 તિથિ=રોજ, મીતી, અમકારો=રણુકો,
 હિતરતા=પુરા થતા, ભુંગળું=લાંબુ વાળું
 કુંડાળુ=ચકરડું
 ઘંટ=મોટી ઘંટડી. દેવ
 જમાં જે ઊંચે લટકા
 વે છે તે,
 દોલ=જાડુચામડું મઢે
 લું લાકડાનું કે ધાતુ
 નું વાસણ, મોડું ન
 ગાડું
 ધડીઆળ=વખત જ
 ણુવાનો સંચો, કાં
 સાનું ઝાલર.
 પમાજ=મરદંગ
 વાહવા=ઓહો.
 સાદ=અવાજ
 પાઠ ૪૯ મો.
 જન્મગાંઠ=વરસગાંઠ
 જન્મદિવસ
 વરસગાંઠ=શાલગીરી,
 જન્મતિથિ, જન્મ
 દિવસ
 રાઈતાં=દહીંમાં કુળાં,
 દુધી, ચીમડાં વગેરે
 સમારીને નાંખી લ-
 ચકાજેલું ફરીમેળવેલું

ખીડાં=પાનની ખીડી	વળની સોટીનો કકડો	પાઠ પઠ મો.
બરેણાં=સોના રૂપાના	શરીર=દિલ, અંગ.	ઉપણે=વા દેઈ કસ્તર
ને મોતીના દાગીના	ગુમડાં=મોટા ફાદલા.	કાઢે; ઝાટકે ઝટીકે.
મણગાર.	ઢિલ=મોઢામાંનું વાસ	તાપ=ગરમી.
કંસાર=મોટીલાપસી	મારતું વાસી થુંક.	લુઓ=લોઢોં; લચકો.
અડાડયો=અડમ્મડયો	કદી=કોઈ વખત, કયા	પાકયું=નીપજ્યું; થયું.
કદી=છાશને ઉકાળીને	રે.	ઉથલાવીને=ફેરવીને.
માંહે મીઠું મરચું ને	શીખામણ=અકકલ.	કલેદું=ડીકરાની તાવી.
અળધ નાખેલી તે	ફિકર=ચિંતા.	લોઢી=લોઢાની તાવી.
જમવાતું=ભોજન.	કોલો=સળો, ફાદલા.	ખેડવું=જમીન પોચી
મજન=લેહેજત.	શંધાય=વાસમારે.	પાડવી; ખોતરવું.
તેડયો=ખોલાબ્યો.	ધસવા=ચોળવા.	શેકવું=ખરું કરવું.
મંડયો=મચ્યો.	જુઓ=માથામાં કી	વાવેછે=રોપેછે.
પાઠ પઠ મો.	ડીના જેવા ઝીણા	ઉગી=ફુટી.
ચોખ્ખાઈ=સુધડાઈ.	જીવડ પડે છે-તે	કાચું=રાંધ્યા વગરનું.
ઉતારવી=સોરી કાઢવી	મસળવું=ચોળવું.	લોટ=આટા,
સાચુ=ચીકાશ કે મેલ	ગંદા=જોખ.	ધડેછે=ટીપેછે.
કાઢનારી ચીજ.	સાજાં=સારાં, સુખી.	મેર=ખાજુ; તરફ,
દાતણુ=આવળ કે બા	ચોખ્ખુ=સાફ, સ્વચ્છ	લાલ=રંગીલા.

(કવિતાની સમજૂતી) (૭)

દુધને રોટલો (દુધમાં રોટલો ચોળીને), ને દહીંને ભાત (દહીંમાં ભાત નાંખીને) અને લાડવા ને વાલ મારા લાલ ખા-
ઈ જમ્યો.

પાઠ પર મો.	દયા=મેહેર; રહેમ.	કથું=કંઈપણ; જરા.
લલો=સારો	હીંચતા=હીંચકાખાતા	પાઠ પઠ મો.
દીમણું=દીમું; ઢેકો.	વેગળા=આધા, દૂર	રંજડ=તોફાન, વીટમ-
હીંચકા=ઝોલ્લા	પેટભરીને=ધરાધને	ણા.
મભરાવું=અકળાવું.	પાઠ પડ મો.	દીવટ=જ્નેત; ખત્તી
કોણી=જ્યાંથી હાથઉ-	કાતરી=કરડી.	ધાડ=લૂટારાની; ટોળી
ચોનીચો થાયછે તે	લોક=માણસો	કપડાં=લૂગડાં
સાંધો; હાથના ખે મો	સંતાર્થ=છુપાઈ; ભરાઈ	ખાસાં=મજનનાં; સારા.
ટા ભાગને વાળતા	ચંચળ=ચપળ, હોંશી	ઉપાય=ઈલાજ
અણીનીકલતોભાગ	આર.	મની=ખિલાડી
વારો=વખત	તરત=જલદી; ઝટ.	પાર=છેડો; આખર
રોતો=રડતો	સર્વ=સઘળા; બધા.	વધ્યા=વધી ગયા
ખઝાડીને=વળગાડીને.	પુકતો=પુક મારતો	પકડયા=ઝાલ્યા
ખસેડયા=આધા કર્યા	ખુણે ખોચરે=દરમાં	માંડે=મચાવે
ધરાવું=પેટભરીને ખા	ભોંય=જમીન; ધરતી	ધડખડ=ગડખડાટ કર-
વું; તરપત થવું.	દીઠામાં=જેવામાં	તી.
આધો=દૂર; વેગળા	જખરા=જ્નેરાવર,	કરડી=કાતરી
સામું=તરફ;	ઝાલવા=પકડવા	મહા=મોટું; ઘણું

(કવિતાની સમજૂતી,) (૮).

જિંદગી હારખંચ વધી ગયા. તેમા ફેટલાક ઝાલ્યા પણ છેડો આવ્યો નહીં; જેમ લૂટારાની ટોળી આવે તેમ તેઓ રાતે તોફાન મચાવી રહે છે. (૧)

તેઓ મજનના (કીમતી) લૂગડાં કરડી ખાય છે ને દીવાની દીવટ લઈ જાય છે; એને પકડવાનો એક ઉપાય નથી, પણ જો ખિસ્સ

ડી મળે તો મોઢું સુખ થાય. તે જાંદરને પકડી લે) (૨).

—0—

પાઠ ૫૫ મો.	સ્તે	જોઈએ તેટલું=કામ-
પાંદડાં=પાંતરાં	કથા=મનાવ્યાં	નેગ; અપ નેટલું;
સાંભરે છે=રાદ આવે	પાઠ ૫૭ મો.	પાઠ ૫૮ મો.
છે; ફામ આવે છે	ઝાડ પાલો = ઝાડના	લખોટી=લાખની ગો
આપટી=ખિચારી	ઝીણાં પાત્રાં તથા	ળી; મંજી
ઝોઢવું=શરીર પર લાં	છોડ વગેરે	ફરે=સાખીત થાય
કુવું	કુવો=જાડો ખોદી કાઢે	છાનોમાનો=ગુપચુપ
વાળ=નીમાળા	લો વેહેતો ઝરો	ગમે=સાર લાગે
ભૂલી=વીસરી	નદીઓ=મીઠા પાણી	ચોરવું=વગર પુછે છા
ભૂલસો=વીસરસો; ચુ	નો ધોધ પર્વત કેસ-	નામાના લેવું તે
કસો	રાવરનાંથી નીકળે	ભૂલી ગમો=વીસરી ગ
ડીલ=શરીર; અંગ	લો તે	યો
પાઠ ૫૬ મો.	વાવ=પગથીઆ વાળો	પાઠ ૫૯ મો.
આંચળ=ચાન; ધાઈ	ખોહોળો ઉતરવાનો	મહીપતી=રાજા
બાવણા=નાનાં; દુધ	કુવો	પસ્તાય=દલગીર થાય.
પીતાં	મોળું=મોળાસ પડવું.	પાછળથી=પછવાડેથી
નેર=અળ; શ કિલ્લ કો	મીઠું=મીઠાસવાળું	આહન=ખુલ્લી; જાહેર
વત	ખાર=મીઠાના સ્વાદ	ઝલાય=પકડાય
કરડવા=અચકું ભરવા	નેવું	નર=માણુસ
બગર=વિના; શિવાય	જીવે છે=ટટાર	રહે સમજી=જાણી
આખસો=ગોખો	છે	ખાંધી મારે=ફટકા મા
ખોટલા માટે=એને વા-	ભરેલા=ભરપૂર	રે

(કવિતાની સમજૂતી). (૬)

ચોરીમાં સુખ સમજીને જે માણસ ચોરી કરે છે; તે પછી ચોરીથી થતું દુઃખ જ્યારે જીવે છે, ત્યારે મનમાં ઘણો શોક કરવા માડે છે. (૧)

જ્યારે ચોર ઝલાય છે, ત્યારે ચોરી ઉઘાડી થાય છે. પછી રાજા તેને બાંધીને ફટકાનો માર મારે છે. ત્યારે તેની છેક બે આબરૂ થાય છે (આબરૂ જતી રહે છે). (૨)

—0—

પાઠ ૬૦ મો.	છીંડી=ખડકી, વાડો	ભંડારીઆ=હાટડાં
આંગણું=આરણું; આ	કરા=દીવાલ, ભીંત	રસોઈ=રાંધવાનું
રણાની આગળની	મેડો=માળ	ધૂમાડીજાં=ધૂમાડો જ-
જગો તે	અગાશી=ધાબું	વાનો રસ્તો કાઢેલો
અજવાળુ=ઉગ્મશ	ચોરડો=મોટી કોટડી	તે; (ચીમતી)
પરશાળ=પેહેલા ખંડ	સાંભળો=ધ્યાનમાં લે-	તાકા=મોઢા ગોખલા
ની ભોંય તળીઆની	આ.	પાણીઆર=પાણીનાં બે
જમીન.	[ત ઉઘાડી=ખુલ્લી.	ડાં મૂકવાની આટ
પછીત=પછવાડેની ભોં	કરેલી=ખનાવેલી.	લી
ચોક=ધરનીવચમાં છે	પાઠ ૬૧ મો.	ધૂમાડો=ધુણી.
ઈટની ચણેલી ચોરસ	રસોડું=રાંધણી	ચોકડી=મોટો ખાળ.
જગો.	અંધાર=ઉગ્મસ નહી.	તાળુ=પેટી કે આંગણું
આટલો=ધરના આગ-	તે.	લોઢાં કે પીતળનો ધા
ણાં આગલ જમી બે	ખારી=માળ ઊપરના	ટ દે છે તે
સવાની જગો કરેલી	લડાનાં આરણા.	ટાંકાં=વરસાદનું પાણી
તે.	ગોખલા=નાના હાટડાં	ભરી મૂકવાના છેખં

ધ જીંગા કુવા.	ટકતી ચામડી	રપ)
ઝોટાય=ધેરાય	ભાતભાતના=નવત જા	ગણતો=પત કરતો
ઝો=મરડીઆ કાંકરાંને	તના	વેર=દુશ્મનાઈ, ખાન;
ભડીમાં પકવેલા તે	સેવે=સાયવે	જીવ=પ્રાણ. આત્મા;
ઘાદર=લાકડાના પાટી	કિકરડા=ખાતર વ.ળી	ચગદી=ધુંદી, નકચડી;
આની સીડી	જગો, પુંજના હગલા	લગારેક=જરા, ઘોડું;
ઝોટલી=નાનો ઝોટલો	ખીકણુ=નરમ પેચો;	નાગ=ફેણવાળો સાપ;
જાળી=સળીઆ જાહેલી	વધો=રોજગાર;	નખળા=કમજોર, અ
નાની બારી	ખોતરવાની = ખણવા	શકત;
ઝીલવું=પડતું સાવું	ની; ખોદવાની;	છેલીવારે = આખ
નીસરણી=વાંસ કે વ-	વસવું=આગળ દોડવું;	રે
ળીનો ઘાદર	જગવું=ખાઝવું;	ચટકા=ડંખ;
ગામડું=નાનું ગામ	જાળવે છે=સાયવે છે;	છોલાયું=સોરાયું;
પાઠ દર મો.	ઝાયર=હેરાન;	દુ.ખી ફેણુ=સાપ તથા નાગ.
કુકડી=મરઘી	કુકડો=મરઘો;	માથુ પોહોળું કરે
ખડખડે=અફળાય	પાળો=શોભિતો;	છે તે;
વાહાણુ=સહવાર. પરો	કુકડુકુક=મરઘાનું	એ. દર=ખાકું, કાણું.
લીંગ	લવું=વસવું;	પઝાડી=ઝીકી, અફા
છેડવું=અડકવું	વળગે છે=ખાઝે છે;	ળી;
દીપે=સારો દેખાય	પાઠ દર મો.	ભેગી=એકઠી;
માજર=માથાપરની લ	નાપ=ઝેરી જાનવર(ર	ઝાઝા=ધણા, બહુ;

(કવિતાની સમગ્રતી.) (૧૦)

નખળા ઘણા લોકોની સાથે કોઈ પણ દહાડોં અસવત રાખ
વી નહીં, કેમકે મોટા ડાળા નાગનો કીડ, એ આવી રીતે જીવ લે

છે; (જુઓ કીડીઓ નખળી પણ ઘણી, અને સાપ જખરો પણ એક);

—0—

પાઠ ૬૪ મા.	પાઠ ૬૫ મા.	છોકરાં છૈયાં;
છોડવા=નાના છોડ;	લીલાં=ખુબસુરત;	માલ=જીવ, વીસાત;
મૂળીઆં=મૂળ, જડ;	કચરો=મેલ;	પૂણે=લાગે, સાથે;
વાટ=રસ્તો, રાહ;	કરમાઈ=ચીમળાઈ;	વીંછી=ઝેરી જીવડો;
થડ=ઝાડનો વચલો	સુકાતું=કરમાઈ જવું;	ખોડું=માડું, ખરાબ
ગોળ ભાગ;	સી ચીએ=રેડીએ;	ટેવ=આદત;
જીવે=ટટાર રહે;	ટટાર=સીધા, પાધરા;	પાઠ ૬૭ મા.
ઓગળે=પીગળે;	છાંટવું=રેડવું;	તણખલાં=તખલાં;
ઝાળાં=ઝાડની મોટી	તાળાં=લીલાં-	ઈંડાં=ખેદાં;
શાખા;	વરસતો=પડતો;	ર=કપાસમાંથી કપાસી
વેહ=કાણુ; છિદ્ર;	મસ=ધણો, બહુ;	આ કાઠી નાંખી ને
વાદળ=આકાશ;	ઝૂલા=મુડદાલ;	રહેલું તે
કસ=રસ, તત્વ;	પાઠ ૬૬ મા.	વસ્તૂ=ચીજ
ફળ=લીલો મેવો;	રીસાળ=તામસી;	આખુ=ખધું, સધળું;
ચરી=વીણી;	સાયો=ગુસ્સે થયો;	માળા=પક્ષીને રહેવાનું
પથરાચ=ફેલાય;	ચેન=સુખ, મજા;	ધર;
વેલો=જમીન પર પથ	પીરસેલી=ખાવાનું મૂ-	ચીંચી=ચીચીઆરી;
રાતો છોડ;	કી તૈયાર કરેલી	રઝળીને=રખડીને;
આંગો=કેરીનું ઝાડ;	મુદ્દલ=જરાએ	ધીમેધીમે=હળવેહળવે;
છોડ=છોડવો;	મેળો=તમાસો;	આસ્તે;
કોહોળું=તરકારીનું ના	વેદના=દુઃખ, પીડા;	પાઠ ૬૮ મા.
મ; શાકનું નામ;	ભાડું=ભાઈ	ખેહનનાપાલો=ઝીણું પાંતરાં;

अंभवां=अष्टा	तेजथी=अमथी=जोती; गुठी;	पीने, अेक दीलथी
आंभे न सुजे	तेहसवा=मनक करवा;	दिगामीअे=उहावीअे;
अंधारां	शरमाध=लजवाध;	दूभाय=दलगीर थाय;
टाढ=हंडक, सीत;	अरेअरो=सायो;	माहो माहे=अेक गी-
गरमी=ताप;	सायी=अरेअरी;	न, अरसपरस;
तेज=प्रकाश, नुर;	गुठु=जोडु;	राज थवुं=जुशी थवुं
नीपजवुं=पाकवुं, थवुं;	पाठ ७० मो.	हेत=प्यार. आहेना;
धान्य=अनाज, दाणो;	धुरकवुं=धुरसाथी जेवुं	रीसाधअे=गुरसे थध
सर्वे=सधजा, अधा;	लोही लोहाणु=लोही	अे;
ओष्ठु=थोडु, धमी;	आण, लोही नीग	वहेंअी=भाग पाडी
अजवाणु=तेज	जता;	संपसंपीने=हणी म-
पाठ ६८ मो.	पाभीअे=अभीअे	णीने;
अगाड=नुकसान	अयक्रां=डाक्रां, करउवुं ते	पाठ ७२ मो.
जलराध=अकजाध;	असवुं=कुतरानु भोलवुं	अगत्रगाट=अणकट;
धान्ने=मदहे आधन्ने	तूटी पउवुं=अेकदम व	पृथ्वी=दुनिया;
छेतरवुं=हंगवुं;	जगीपउवुं;	पहालो=प्यारो;
सीममां=अेतरमां; गा-	गरीअ=रांक, अनाथ;	धार=णीआमणुं; अं
मनी हदमां;	सोअत=संगत, साथ	धारं.
आसपास=आणुआ	यापडो=अियारो;	गगन=आकाश.
गु, अेतरध;	भूंड=अराअ, नहारा	जियो=दुर, उपर;
अेतरवाणा=अेतरना	पाठ ७१ मो.	परमेश्वर=मोटोअश्वर
माहीको; जेडुतो;	पजवीअे=अयर करी-	अणकती=अणकती;
जेडु=अेती करनार	अे, दू:अ दधअे;	जवात=रेहेवात
आरतो=अरावतो;	हणीमणीने=संप संप	पाठ ७३ मो.

મહિમા=લીલા; રચના	જગ=જગત; પૃથ્વી	મજવા=ભક્તિ કરવાં
કરનાર=બનાવનાર	કોઠી=કોઠાનું આડ	દેવ=પરમેશ્વર
આમલી=એક જાતનું	સરજનાર=પેદાકરનાર	તાડ=તાડીનું આડ
આડ અને તેનું ફળ	તારા=ચંદ્રચંદ્રી	દેવ=ચાલ, રીત, ખો.

(કવિતાની સમજૂતી (૧૧))

(તમે) ભાષ્યો આ મોટાં આડ જુઓ; તેમાં સૌથી તાડનું આડ જીયું છે; કોઈ આમલી કોઈ આંખો ને કોઈ કોઠીનું આડ પણ હોય છે, ને જુઓ કે તે બધાનાં ફળ જુદાં હોય છે. (૧)

ને આ જગતના બનાવનાર ઈશ્વર છે, તે સૂરજ તારા નો પેદા કરનાર છે, માટે એજ હમારો મોટો દેવ છે, તેથી તેને જળવાની આદત રાખીએ. (૨)

પાઠ છ મો.	પોતીઆં=ધોતીઆં.	ચીતારો=છબી પાડના
નિશાળ=વિદ્યા લણ-	ખડી=ચીકણી ધોળી	રો; ચીતરનારો.
વાની 'જગા.	માટી	હિરાકસી=એક જાત-
રંગત=રંગેલા; રંગીન	પાટી=સફેતા કે ધુળ	નો કાળો રંગ બના-
વતરણુ=ભાકડાની ક.	થી લખવાનું પાટીજી	વવાનું વસાણું.
લેખ	ધુળ=રજ	ચડાવતો=ઓપડતો
તૈયાર=તરત કામમાં	ફિકર=ચિંતા	ભાઈખંધ=દોસ્તદાર
આવે એવું હાજર	મગાવીએ=અણાવીએ	શાહી=રશનાઈ
સો=દસ દસકા	જળવીને=સાયવીને	હરડાં બેડાં=એક જા
એકડે એક=એકનીસ	મંજવીને=સાફ કરા	તનાં આડનાં ફળ
ખ્યા.	વીને	હશેછે=મશકરી કે મ
સ્લેટ=પથ્થર પાટી.	પાઠ છ મો.	જાક કરે છે.

ભટ=માહારાજ; પ્રાદ્ય

ણ

ભૂકો=ચુરો

પાઠ ૭૬ મો.

ધનતેરસ=ધન પુજવા-

ની મોટી તેરસ,

બાબુબંધ=કોણીનું ધ

રેણું

છવીટીઆં=બાયડીઓ

ના પગના આંગળાનું

રૂપાનું ધરેણું

સાંકળાં=હાથ તથા પ-

ગનું ધરેણું

પોંચી=હાથનાં કાંડાનું

ધરેણું

કંદોરો=કેડનું ધરેણું

બેરખી=બાએડીઓનું

કોણીનું ધરેણું

ચોકડાં=કાનની લાળી-

નું ધરેણું

બાજઠ=પાટ

વાનાં=ચીજો; દાગીના

અકોટી=કાનનું ધરેણું

તુળસીપાટીઆ=બાય-

ડીના ડોકનું ધરેણું

ટુપીઓ=ગળચવો

કડાં=હાથના ધરેણું

વીટી=આંગળાએ પેર

વાની મુદ્રીકા ધરેણું

બાયડીઓ=બઈરીઓ

ધોતાં=નવાડતાં; સાફ

કરતાં

કોરે=બાબુએ

હીરાકંઠી=હીરાકડીની

સોનાની સાંકળી

વાળી=નાકનું ધરેણું

ચાંક=બાયડીના હાથનું

કલાં=બાયડીઓના હા

થ તથા પગનું ધરેણું

પાઠ ૭૭ મો.

ખીલા=બેઠેલા માથાનો

લોહનો અણીદાર

ખુટો

સોનેરી=સોનાના

કિમ્મત=મુલ; ભાવ

ખુદા=કસબના પુલ

હળપૂણી=હાથામાંધાલ

વાનો લોહનો દાંતો.

કિનખાખ=એક જાત-

નું હીરાગળ સોનેરી

અથવા રૂપેરી ખૂટા-

દાર લૂગડું

પાવડો=માટી ઉસરડ-

વાનું લોહનું હથિ-

આર,

સાંકળ=લોહની સાંકળી

નકુચા=સાંકળ ભેરવવા

નો ખીલો

હળ=જમીન ખેડવાનો

લોહનો અણીદાર

ખીટો

થએલી=બનેલી

વગર=શીવાય,

અન=અનાજ

વડે=ચકી લીધે

પાઠ ૭૮ મો.

ડોકું=ધડની ઉપરનો

ભાગ; ડોક

હડપચી=દાઢી આમ-

ળની જગો

બોચી=ગરદન

ગાંસડી=અચકીપોટલી

લમણાં=આંખને કાન/હીચણ=ધુટણ.

ની વચે અને ગાલનીથાપો=ભાગ.

ઉપરનો ભાગ.

મોખરો=જરખો; આ ગળનો ઢકો

ગલો ભાગ.

ધડ=ડોકાની નીચેનો ખભો=ખાંધ

ભાગ.

ખાખરી=ચોટલો.

પાઠ ૭૮ મો.

ખગલ=કાખ

પેડુ=પેટ નીચેની જગા

તળીઉં=નીચલો ભાગ

વાંસો=પીઠ; ખરડો

કેડે=કમ્મરે

ગાળો=ભાગ

એડી=પગના તળીઆ

નો ખાડા આગળનો

ભાગ.

ધુટી=પગની એડીઆ

ગળનો ઢકો

નખ=નોહોર.

ખભો=ખાંધ

કાંડુ=હાથનો ચોહોંચો.

સાથળ=જાંગ

કાખ=ખગલ.

હથેલી=હાથેલી

નજો=ધુટણ હોડેનો

ભાગ.

જાની=એ ખભાની વચે

ને પેટનીઉપરનોભાગ

પાઠ ૮૦મો

સોખત=સંગત.

આંખાવાડીજિં=આંખા-

ઉગેલા હાથ તે વાડી.

રખવાળ=સાચવનાર.

ટપેચા=ટોખ્ખા; માર્ધા.

ચોહોંચો=આવીલાગ્યો

ભુડા=નહાર; પાપી.

ઝાંપો=કાંટાનુ ખારણ.

કેરી=આંખાનું ફળ.

હીડ=ચાલ; ફોડ.

પાઠ ૮૧ મો

સગ=સંગત; સોખત.

પ્રેમ=હેત; પ્યાર.

દામ=ઠોકાણું; જગો.

ભાગ્યશાળી=નસીબ-

વાન; નસીબવાળો.

પેસે=આવે.

દરશે=ચોલશે; ટકશે.

રડો=સારો.

ખુરો=નહારો; ખરાબ.

મેહેતા=મેહેતાજી; ગુર

(કવિતાની સમજૂતી) (૧૨)

જેને જેવી સોખત તેવોજ પાસ તેને જેસે. જેને જેવી સોખત તેવુંજ હેત ત્યાં વધે. જેને જેવી સોખત તેવાંજ કામ તે કરે. અને જેને જેવી સોખત તેવેજ ડોકાણે તે ઉભો રહેશે. સારી સોખત હશે તો સારો બનશે. ને નહારી સોખત હશે તો નહારો બનશે; પણ સારા મેહેતાજીની સોખતથી લણીને નસીબવાળો થાય.

पाठ ८२ भो.	वल्गुनर=क्षीकार; वल्गु मोक्षुं=वल्गु कीमतनुं	
जलेभी=ऐक जतनुं	नरमाने	साङ्गकार=पैसावाणा
आउतो रस पायलुं	ननर=नीधा; ध्यान	आगरदार.
पकवान	दाटवुं=दक्षणावतुं; नमी	लेभुं=गलुती; हीसाण
लाजरा=जडा शेटला	नमां जोदीने धालवुं	धांटा=सोर; पोकार.
भोर=गये वणे	धन=पैसा; दोस्त	लेभवे=गले; पतकरे.
लाले=जमवाना आ-	धल्ली=शेठ; मालिक	शेनुं=कंठ यीजनुं.
सन उपर	समजे=येते; नले	पाठ ८५ भो.
पकवान=लाडु. जलेभी	तालुता=जेयतो	समडी=कंगडा करतां
दहीवरा वीजेरे भीडा	गयलुं=जोवायलुं.	मोटुं जणरी पांण
ठ.	पाठ ८४ भो.	वाणु पक्षी.
पतासां=आउती यास	वटवाड=लडाई	वाधरी=पारधी; हिंदु
झुनी आवानी जलु	मेजाप=मुलाकात	नी ऐकहलकी जतछे
स.	अडलडी=लढी; वढी	जण=झांझे; पक्षी वगे
दारडा=आउता यक्तां	जमलु=जंणानुं	रे पकडवाने सुतरनी
नात=जमलुवार; जत	अथाळुं=राभी भूकवा	गुथलुनुं कपडुं
रमकडां=आउता रसनी	ने आयेदी वस्तु	कगरवुं=कालावाला कर
आवानी यीजे;	शेभी=पतराज	वा.
धेअर=ऐक जतनुं आं	जरीदवुं=वेयातुं लेवुं	भरउवुं=आमणवुं
उतो रस पायलुं पक-	जल्लीओ=आईओ	अमथो=आली
वान.	रउयुं अउयुं=कोई कोई	जगाउयुं=नुकसान कयुं
पाठ ८३ भो.	सामटो=ऐकहो	लुयी=होंगी; अंधी
आतर=मोटुं आकुं	हांलुं=कादवनुं मटकुं	डोक=गरदन; गणुं
आतरवुं=जोदवुं;	लेगुं=ऐकहुं; साथे	वियारवुं=तोड करवो.

દુઃખ=ઘન	કંદોઈ=મીઠાઈ- ભજ	પાંચ વાનીની.
પાઠ ૮૬ મો.	આં વગેરે વેચનારો	કાદરા,
બીડમાં=ખેતરમાં	ખડકી મૂકયું=ગોઠવી	તુવેર
મમત=ખોંસ જીદ	રાખ્યું	નાગલી
કૃષ્ણાવણું=મોડું કરવું	શાકરીઆ=ખાંડનો ર-	મકાઈ,
ગજુ=શક્તિ	સ પાયલા; મીઠા	લાંગ
તાલેવર=પૈસાદાર	ચકરડી=વાએ ફરતું કા	ખંડી
ખરોખર=સરખું	ગળતું રમકડું	મસુર
ખરચ ખૂટણુ=વાપરવું	મીઠાઈ=ખરશી પેંડા વરા	જગરો
ચંપાઈને=દબાઈને	જેરે મીઠી ચીજો	આવઠા.
ખરોખરી=સરખા સર	કથરોટ=કોરવાળુ છાજ	મઠ.
ખી;હરીશી;સમાનતા	ર વાસણ	અપવાસ=ભુખ્યા રહે
પાઠ ૮૭ મો.	પાલખી=ખુલ્લો મેનો	વું તે; લાંધણુ
આડોશી પાડોશી=પા;	ચોસલા=ચોડા કકડા	ફરાળ=ફળનો આહાર
સેના ધરમાં રહેનાર	રમકડાં=રમવાની ચી	કરવો તે; (વ્રતમાં
જોડેના ધરના	જો	ખાવાની ચીજો.)
જાગવું=જાગૃત રહેવું	હઠ=મેદની; બીડ	જનર=જીવાર
ગુણુપાડ=ઉપકાર	વોહોરો=હોરો	ડાંગર=ભાત
પકડયો=જાલ્યો	સામાન=ચીજો	પાઠ ૮૭ મો.
ચોકી=પેહોરો	મેજો=તમાસો જ્યાં	ધાંચી=તેલી; તેલ દીવે
જાગજુ=સાચવી રા-	ધણા લોક ભેગા થાય	લ વેચનારો.
ખ્યું	તે.	કણુઝીઝી=કણુઝીનું તે
ચાકરો=નોકરો	પાઠ ૮૮ મો.	લ.
પાઠ ૮૮ મો.	તંચરાકિ=પાંચખતની;	ધાણી=તેલ, દીવેલી વ

જેરે પીલવાનો લાકડા	અળસીને મળતાં ઝી	માટી.
નો સંચો	હા હાહા	ટૂલકરણી=ટૂલકર
સરસીંગી=સરસવનું તે	પાઠ ૯૧ મે.	નળાં=કરોળીઆના પ
લ	હુકીકત=ખ્યાન. વિસ્તા	ડ.
કાકા=ગુનડાં	ર. હેવાલ. વર્ણન.	ટેટા=ફટાકા
પીલવું=દાખવું; કચડવું	કચુ કોર=તળેલું	બચકો=ગાંસડો
સમયા=અધા	ખંખેરી=ઝાપટી	ફટાકા=ટેટા.
સરસવ=સરસીંગી કાકા	સંજોરી=હુધરા ધારી	ઉધૈમુધ=ધોળી કપડી
વાના રાધજેવા દાણા	જેવુ ખાડવાળુ ખા	મહીઆ=મુઠીઆ
ટોળીંગાં=ટોળીનું તેજ	વાનું	પેટારો=પેટી
એરંડી=દીવેલી	ખરખરીને=ધણોજ	છહુદરા=ટૂલકરણી.
ખોળ=પીલતાં કુચો	દારખાનું= આતસખા	ફરતાફરતા=ગુદાગુદા
હે છે તે	જી.	ચોપડે=લગાવે; ચડા-
ટોળી=મહુડાનાં ખી	શીરો=એક જાતનું લ	વે.
અવાદ=સાર	ચકા જેવું ખાવાનું	ભારે=ઊંચા; કીમતી
કલ્પગી=એક જાતના	જેર=એક જાતનીલાલ	છોડેછે=ફાડે છે.

(અંક ગણિતની સંખ્યા).

એક
બી	૧
સો	૧૦
હજાર	૧૦૦
દસ હજાર	૧૦૦૦
લાખ	૧૦૦૦૦
	૧૦૦૦૦૦

દસ લાખ...	૧૦૦૦૦૦૦૦
કરોડ	૧૦૦૦૦૦૦૦૦
દસ કરોડ	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦
અબજ	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦
દસ અબજ	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

— 0 —

(પરિમાણ)

બે લાખ ચાર હજાર નેવ્યાસી	૨૦૪૦૮૮
પંદર હજાર એકસો પચીસ	૧૫૧૨૫
બે કરોડ પાંત્રીસ લાખ સાત હજાર છ	૨૩૫૦૭૦૦૬
નેવું કરોડ પચીસ હજાર એકસો સાઠ	૯૦૦૦૨૫૧૬૦
છત્રીસ લાખ બાર હજાર	૨૬૧૨૦૦૦
સાત કરોડ ઓગણસાઠ લાખ ચુમેતેર) હજાર પાંચસો સડસેઠ)	૭૫૮૭૪૫૬૭

પા	(સો)	તે	૨૫	પચીસ.
અડધો	(સો)	તે	૫૦	પસાસ.
પોણો	(સો)	તે	૭૫	પચ્ચોતેર.
પોણી	(સો)	તે	૯૯૧૧૧	સોમાં પાવલું ઓઠું
પા	(હજાર)	તે	૨૫૦	બસો પચાસ
અડધો	(હજાર)	તે	૫૦૦	પાંચસો.
પોણો	(હજાર)	તે	૭૫૦	સાડી સાતસો.
પા	(લાખ)	તે	૨૫૦૦૦	પચીસ હજાર.
અડધો	(લાખ)	તે	૫૦૦૦૦	પચાસ હજાર.
પોણો	(લાખ)	તે	૭૫૦૦૦	પચોતેર હજાર

પા (કરોડ) તે	૨૫૦૦૦૦૦	પચીસ લાખ.
અડધો (કરોડ) તે	૫૦૦૦૦૦૦	પચાસ લાખ.
પોણા (કરોડ) તે	૭૫૦૦૦૦૦	પચોતેર લાખ.

— ૦ —

(સર્વજા).	(ખાદ્યાકારી).	(ભાગાકારી).
૨૦૮૫૧૦	૨૦૬૦૮૭૫	૮૯) ૩૦૬,૮૭૫ (૩૪૪૮
૩૫૦૮૬	૧૦૫૭૮૫૮	૨૬૭
૭૦૦૮૧૨		
૮૦૭૫	૧૦૦૩૧૧૭	૦૩૮૮
૧૫૦		૩૫૬

૮૫૩૭૪૩

૦૪૨૭

(ગુણાકારી).

૩૫૬

૨૦૭૫

૬૦૮

૦૭૧૫

૧૮૬૭૫

૭૧૨

૧૨૪૫૦X

૩

૧૨૬૩૬૭૫

— ૦ —

ધાતો.

મસણી નાણાની ધાત.

૩ પૈ=

૧ પૈસો (સવાકો)

૧૨ પૈ=

૧ આનો.

૨ દોઢપૈ = ૧ પૈસો (સવાકો)
 ૨ પૈસા = ૧ ઢાંયુ (અડીકો)
 ૨ ઢાંયુ = ૧ આનો
 ૧૬ આના = ૧૩ પીયો

૨ આના = ૧ બેઆની.
 ૨ બેઆની = ૧ પાવલી.
 ૨ પાવલી = ૧ અરધો.
 ૨ અરધા = ૧૩ પીયો.

તોલાની ધાત.

(શેરની ધાત.)

૨૥૩ પિયાભાર = ૧ અઘોળ
 ૨ અઘોળ = ૧ નવટાંક
 ૨ નવટાંક = ૧ પાશેર
 ૨ પાશેર = ૧ અચ્છેર
 ૨ અચ્છેર = ૧ શેર

૪૦૩ પિયાભાર = ૧ શેર.
 ૩૦૩ પિયાભાર = ૧ પોણો શેર.
 ૨૦૩ પિયાભાર = ૧ અચ્છેર.
 ૧૦૩ પિયાભાર = ૧ પાસેર.
 ૫૩ પિયાભાર = ૧ નવટાંક.
 ૨૥૩ પિયાર = ૧ અઘોળ.

(મણની ધાત.)

૧ મણ = ૨ અધમણીઆ
 ૧ મણ = ૪ દશશેરા
 ૧ મણ = ૮ પાંચશેરી
 ૧ મણ = ૧૬ અડીશેરી
 ૧ મણ = ૩૨ સવાશેરી
 ૧ મણ = ૪૦ શેર

૪૦ શેર = ૧ મણ.
 ૩૦ શેર = ૧ પોણો મણ.
 ૨૦ શેર = ૧ અધોમણ.
 ૧૦ શેર = ૧ પા મણ.

ડિક્ટેશનને માટે ઉપજાવેલા શબ્દો.

બે અક્ષરના
 ઢેંગ
 જાકી

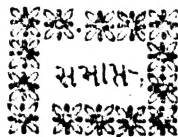
ત્રણ અક્ષરના
 અક્ષરે
 લૂચ્યાઈ

ચાર અક્ષરના
 કૂદાવતી
 પૂછડીઆ

છૂટું
 ડહા
 ચિત્ત
 માન્યું
 મૂડો
 ભૂલ
 નિત્યે
 નિકા
 માગું
 બૂઝું
 સ્તંદ
 પૂરો
 વિચા
 પવં
 તિથિ
 સર્વ
 વસ્તુ
 સ્લેટ
 બૃદ્ધ

પ્રસાદ
 અવસ્થા
 વિચાર્યું
 જન્મતી
 કૂદતા
 શિશ્યાળો
 શ્રાવણ
 કુંડાણું
 પસ્તાય
 મૂળીયાં
 સૂકાવું
 મુદ્દલ
 સૂરજ
 ઝાંઝવાં
 ખેડૂત
 કિકર
 કિંમત
 મિઠાઈ
 દિવેલ

વિચ્છાવાની
 અગણિત
 જગપતિ
 અખાત્રીજ
 ઝમકારો
 ભંડારીયાં
 નીસરણી
 છેલ્લીવારે
 બાળુ બંધ
 દિરાકસી
 કિતખાખ
 બાગમશાળી
 રડયું ખડયું
 પૂલાવવું
 કણઝીઝી
 ઉઘે બુઘે
 છછુદરાં
 કાચુ કાઝું
 સાહુકાર.

સમાપ્ત

જાહેર ખબર.

આ બીજી ચોપડીના અર્થ તથા ગુજરાતી સાતે ચોપડીના અર્થ એને બીજી સધળી જાતની અંગરેજી ગુજરાતી સીરીસો તથા તેમના તમામ જુદા જુદા અર્થો તથા મીનીંગો. તમામ ગાય નો. વારતાની ચોપડીઓ તથા નીચે લખેલી ચોપડીઓ નીચે સહી કરનાર પાસેથી મળશે.

સુરત જીલ્લાની ભૂગોળ	૦-૧-૬
કોષ્ટકની ચોપડી	૦-૧-૦
આંકની ચોપડી	૦-૧-૦
હિંદુસ્તાનનો ઇતીહાસ ચોથા ધોરણ માટે વંશાવળી તથા મુખ્ય હકીકત સહીત વગર પ્રસ્તોત્તરનો.	૯-૩-૦
હિંદુસ્તાનની ભૂગોળ	"	"	"	૦-૨-૬
બાળોપયોગી ગુજરાતનો ઇતીહાસ. પાના ૩૨ અસલ કીમત બે આના પણ હાલ ફક્ત	૦-૧-૦
બાળોપયોગી મુખર્ષી ઇલાકાની ભૂગોળ	૦-૧-૬
ગુજરાતી કાવ્ય શંકેપના અર્થ	૦-૩-૦
સેકન્ડ યુક લાગ ૨ જાના મીનીંગ	૦-૧૦-૦

ઉપલી ચોપડી અને બીજી બધી જાતની ચોપડી વીસે બદો ખસત કરવો હોય તે બોજપેડ કાગળ લખીને કરવો.

સામગ્રી ખરીદનારને સાફ કમીશન આપવામાં આવશે.

લલુભાઈ જમનાદાસ

પુસ્તકેલર.

કેળાપીડના પુલની પાસે નવી સડક ઉપર.

